

Gaňo, Vladimír Premerský, Gabriel Rehuš). Obsah článku autorka dopĺňa štatistickými údajmi o počte škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím na Slovensku v jednotlivých obdobiach.

V rubrike *Informujeme vás* Anna Borešová zhodnocuje dve decenia Efety. Súčasťou článku sú niektoré štatistické údaje, informácie o predchádzajúcich členoch redakčnej rady, zaujímavé citáty a postrehy autorky o celoslovenskom význame periodiká a jeho perspektívach.

Rubrika *Recenzie* obsahuje 6 recenzií na monografie slovenských a zahraničných autorov. Zo slovenského prostredia je recenzovaná monografia kolektívu autorov pod vedením profesorky Marty Horňákovej z UK v Bratislave zameraná na včasnú intervenciu orientovanú na rodinu s dieťaťom s postihnutím. Z nemeckého prostredia je recenzovaná monografia o dieťati so sluchovým postihnutím v materskej škole – poradca pre každodennú skupinovú prácu, od surdopedagogičky, psychologičky a liečebnej pedagogičky Gisely Batliner. Z poľského

prostredia je recenzovaná monografia o zajakavosti od Zbigniewa Tarkowskeho. Z dielne anglického vydavateľstva Routledge je recenzovaná monografia *Achievement and Inclusion in Schools* od autorov Kristine Black-Hawkins, Lani Florian a Martyn Rouse. Z českého prostredia je recenzovaná monografia od Pavla Vaceka *Rozvoj morálneho vedomí žáků* a preklad pôvodnej monografie Ivany Fitznerovej s názvom *Máme dítě s handicapem*.

V rubrike *Predstavujeme vám* Lucia Hrebeňárová a Tatiana Dubayová z Katedry špeciálnej pedagogiky Prešovskej univerzity v Prešove predstavujú medzinárodný projekt *Kids Strengths: deti v kontexte duševných porúch*, zameraný na tvorbu a realizáciu tréningových programov, didaktických materiálov, elektronického portálu a ďalších služieb pre zainteresovaných odborníkov pri práci s deťmi ohrozenými alebo preukazujúcimi duševné poruchy. Viac informácií o projekte na www.strong-kids.eu.

Verím, že obsah prezentovaného čísla naplní očakávania českého čitateľa.

Nada Bizová

Životné jubileum prof. Ladislava POŽÁRA, zakladateľa patopsychológie na Slovensku

Dňa 27. mája 2011 sa v aule Trnavskej univerzity v Trnave konalo vedecké sympóziu s názvom *Retrospektíva a perspektívy psychológie ľudí s postihnutím na Slovensku*, ktoré bolo organizované

z príležitosti vzácneho životného jubilea profesora Ladislava Požára, jednej z významných osobností slovenskej vedy, zakladateľa a priekopníka v oblasti patopsychológie, t.j. psychológie ľudí s roz-

ličným druhom postihnutia. Ku kvalite podujatia tak po odbornej ako aj ľudskej stránke prispeli ďalšie významné osobnosti slovenskej vedy a priatelia jubilanta: prof. Damián Kováč, prof. Imrich Ruisel, prof. Viktor Lechta, prof. Ivan Jakabčic. Prof. Vladimír Smékal z Českej republiky poslal jubilantovi zdravicu, nakoľko sa zo zdravotných dôvodov nemohol sympózia zúčastniť.

Niekoľko faktov zo života prof. Ladislava Požára

Prof. Ladislav Požár sa narodil 26. mája 1931 v Znojme, v rodine pivovarského robotníka. Povinnú školskú dochádzku ukončil v Mlečiciach u Zbiroha a potom odišiel do Varnsdorfu, kde sa vyučil v n. p. ELITE za pletiaru. Neskôr pracoval v tomto podniku ako vychovávateľ v Domovoch mládeže, a práve tam si uvedomil nevyhnutnosť získať primerané vzdelanie. Maturoval na robotníckej prípravke v Mariánskych Láznach v r. 1951 a následne začal na Palackého univerzite v Olomouci študovať matematiku a fyziku. Po úspešnom ukončení 1. ročníka išiel študovať pedagogiku a psychológiu do vtedajšieho Leningradu. Štúdiá úspešne ukončil v r. 1957 a po ich skončení pracoval najskôr na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave a po jej zrušení na Katedre psychológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Tam získal akademický titul PhDr. a vedeckú hodnosť kandidáta psychologických vied (oboje v r. 1968). Spočiatku sa zaoberal psychológiou práce a inžinierskou psychológiou.

V r. 1966 prešiel pracovať do Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie a začal sa zaoberať psychológiou ľudí so zrakovým postihnutím. Od r. 1967 pôsobil v novovytvorenom Inštitúte špeciálnej a liečebnej pedagogiky pri FF UK, kde od r. 1968 viedol 25 rokov Katedru patopsychológie a sociálnej patológie. V r. 1976 habilitoval a získal vedecko-pedagogický titul docenta psychológie a v r. 1981 bol vymenovaný za profesora psychológie. Tento titul mu bol v r. 1991 odobratý (zrušili zákon, podľa ktorého ho získal) a preto sa v nových podmienkach znovu uchádzal o titul profesora, ktorý získal v r. 1993 ako prvý profesor psychológie vymenovaný v Slovenskej republike.

V r. 1998 prešiel na Pedagogickú fakultu Trnavskej univerzity, kde viedol Katedru psychológie a etickej výchovy. Tu doteraz prednáša najmä všeobecnú a vývinovú psychológiu a integráciu postihnutých detí a mládeže. Odborne sa venuje najmä psychológii ľudí s postihnutím a integrácii ľudí s postihnutím.

Napísal vyše 100 vedeckých a odborných štúdií uverejnených doma i v zahraničí, 8 monografií, z toho jednu v zahraničí, vystúpil na približne 100 konferenciách doma i v zahraničí, z ruštiny preložil 12 odborných knižných publikácií. Je členom Moskovskej pedagogickej a sociálnej akadémie vied, členom Vedeckej rady Pedagogickej fakulty TU, Vedeckej rady Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, členom Rady expertov podniku Psychodiagnostika, a. s., ktorý vy-

dáva psychologické testy, členom redakčnej rady časopisu *Psychológia a patopsychológia dieťaťa a EFETA*. V r. 2005 mu bol udelený titul emeritného profesora UK v Bratislave.

Vedecká škola

prof. Ladislava Požára

Prof. Ladislav Požár je považovaný za zakladateľa nového vedného odboru na Slovensku – patopsychológie, t.j. psychológie ľudí s rozličným druhom postihnutia, ktorá sa na Slovensku začala formovať od 60tych rokov 20. storočia. Z psychologického hľadiska vymedzil pojem „človek s postihnutím“, pričom v tomto vymedzení vychádza z hlavných problémov postihnutého človeka a osobitostí poznávania okolitého sveta. Vedeckú školu prof. Požára možno charakterizovať nasledovne:

1. Teoreticky vychádza najmä z teórií dvoch významných vedcov, a to z teórie Vygotského o sociálnej podmienenosti psychiky a sociálnych dôsledkoch postihnutia a z teórie Adlera o komplexe menejcennosti a z neho vyplývajúcej sekundárnej kompenzácie a prekompenzácie.
2. Pri skúmaní osobitostí psychiky ľudí s postihnutím nevychádza z toho, čo je odlišné, ale z toho, čo majú ľudia s po-

stihnutím a intaktní jedinci spoločné, čo majú ľudia s postihnutím uchované. Práve tam vidí východisko ich skúmania a rozvíjania.

3. Z poznania psychiky a najmä osobnosti ľudí s postihnutím odvodzuje psychologické východiská úspešnej školskej a sociálnej integrácie a túto svoju teóriu vnáša do špeciálnopedagogickej praxe.
4. V ostatnom čase sa pokúša na základe poznania psychických osobitostí jedincov s postihnutím, najmä jedincov u ktorých absentujú alebo sú silne poškodené dva základné dištančné zmysly – teda u jedincov slepohluchých, preniknúť do podstaty utvárania psychiky v norme. Ide najmä o vyššie kognitívne procesy. Vyriešenie tejto problematiky je prínosom aj do všeobecnej psychológie, keďže na základe poznania špecifik patológie umožňuje lepšie pochopiť normu.

Prof. Požár momentálne pracuje na Katedre pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, kde prednáša psychologické disciplíny. Je známy tým, že nezlavuje zo svojich odborných kritérií a rovnako aj tým, že si vie vždy nájsť cestu ku svojim, zväčša oveľa mladším kolegom. Oblúbený je tiež u svojich študentov.

Blanka Kudláčová